

4. Davydov V. M. Determinatsiya razvitiya Latino-Karibskoi Ameriki. Sopryazhenie global'noi i regional'noi problematiki [Determination of Development of Latin America and Caribbean Area. Conjunction of Global and Regional Agenda]. Moscow, ILA RAN, 2016. 72 p.

5. Goodbuy globalization: The dangerous lure of self-sufciency. The Economist, May 16, 2020. URL: <https://www.economist.com/weeklyedition>.

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ЕФЕКТИ І НАСЛІДКИ ПАНДЕМІЇ COVID-19

В. А. ХУДАВЕРДІЄВА, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування

К. М. БУКІВЧЕНКО, магістрантка

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Владно вторгаючись в наш життєвий простір, проникаючи в пори людської популяції, пандемія COVID-19 спричинила широкомасштабну, глибоку і швидкоплинну дію на господарську практику, на суспільно-політичну активність, на систему трансграничних комунікацій і міжнародних відносин в цілому. Більш того, вона змінила наш спосіб життя, саме буття мільярдів людей. Повідомлення і коментарі на тему коронавірусу заповнили ЗМІ і простір Інтернету. Якщо порівнювати популярність запитів «global warming» і «COVID-19» по всьому світу по пошукачу Google Trends, то пік популярності запиту по темі глобального потепління припаде на період 27 січня – 2 лютого 2019 р. Ослаблення популярності цієї теми починається з березня 2020 р. Тоді показник популярності запиту “COVID-19” злетів з 11 пунктів (7–8 березня) до 100 (22–28 березня). За один день 11 березня 2020 р. набралось близько 20 млн. згадок термінів, пов'язаних з коронавірусом, за даними аналітичної платформи Sprinklr; і близько 38 пунктів по графіку Google [1].

«Ми переживаємо найважчу кризу у області світової охорони здоров'я і економіки за останні 90 років, – заявив Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) Антоніу Гутерріш, виступаючи на Всесвітньому економічному форумі в Давосі, який цього року проходить у форматі он лайн. Сумуючи за великою кількістю загиблих в ході зростаючої пандемії, ми повинні пам'ятати, що вибір, який ми зробимо зараз, визначить те, яким буде наш завтрашній день. Зараз нам як ніколи необхідні інвестиції в здоров'я і стійке майбутнє, де людина буде поставлена в самий центр всієї соціально-економічної парадигми сучасного світу» [2].

Розвинені країни, де в поточному році прогнозується зростання виробництва приблизно на 4%, під час пандемії постраждали дуже відчутно: у 2020 році їх економіки скоротилися в середньому на 5,6%. Падіння головним чином відбулося із-за вимушених зупинок на виробництві і у сфері послуг, а також із-за передчасних заходів жорсткої економії, здатних лише ще більш ускладнити положення. Що стосується країн, що розвиваються, то там, згідно оцінкам, представленим у Всесвітньому економічному звіті ООН, спостерігалось менш серйозне скорочення темпів економічного розвитку –

2,5%, з очікуваним зростанням на 5,7% в 2021 році. Департамент з економічних і соціальних питань ООН повідомив, що в 2020 році за межею бідності в світі опинилися додатково 131 мільйон чоловік, багато з яких – жінки, діти і представники самих уразливих верств населення. Жінки складають більше 50% робочої сили в секторах з високим рівнем нестабільності в умовах пандемії, таких як роздрібна торгівля, готельний бізнес і туризм – сферах, що постраждали від ізоляції найбільшою мірою. Багато хто з них має обмежений доступ до соціального захисту або взагалі його не мають [2].

Нині масове безробіття, що посилюється анти епідемічними обмеженнями, в багатьох країнах піднялося на рекордні висоти, нагадуючи події Великої депресії 30-х років. У подібній обстановці активно підживлюється соціальне коріння «нестійкого» розвитку – зростаюча майнова поляризація, занепад середніх верств населення і, відповідно, платоспроможного попиту на національних ринках більшості країн, що знаходяться нині у фокусі пандемії. Таким чином, створивши і посиливши світову економічну кризу, пандемія акцентувала соціальні імперативи переходу до стійкого розвитку, неприйнятність аномальної соціальної «заборгованості». У правлячих верхах держав, охоплених пандемією, стала усвідомлюватися, а потім і домінуватися, завдання мінімізації виникаючих ризиків – не лише із-за зростання незадоволеності знизу, але у багатьох випадках просто через інстинкт самозбереження влади. Імператив запобігання соціальному вибуху змусив і змушує правлячі еліти робити масштабний (хай і короткочасний) перерозподіл національного доходу. В умовах, що склалися, приріст таких витрат вже не розглядається в термінах добродійності (хоча залишилося і це) а розцінюється як «пожежні» ін'єкції ліквідності. Адже, тим самим підживлявся незамінний ресурс системи – людський капітал, забезпечувалося відтворення системи в цілому, нейтралізовувалась ймовірність її спонтанного руйнування [3].

Виступаючи в Економічній і соціальній раді ООН 17.07.2020 р. на Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш дав загальну оцінку стану світової спільноти в умовах пандемії. Сьогодні, по висновку Гутерріша, світова спільнота перебуває в ситуації справжньої біди, шкідливі наслідки якої не будуть вичерпані в майбутні роки. Пандемія підвищила ризики, що йдуть від економічної кризи, і обернула назад досягнення в боротьбі з бідністю, в забезпеченні продовольчої безпеки і гендерної рівності, знецінила результати просування на шляху до інших цілей стійкого розвитку [2].

Література:

1. Porter C. Adapting to a Changing Climate. How Collaboration Addresses Unique Challenges in Climate Change and Environmental Reporting. Center for Cooperative Media, Monclair State University, July 2020. 24 p. URL: <https://collaborativejournalism.org/wp-content/uploads/sites/8/2020/07/climate-change-caroline-porter-july-16-2020.pdf>.

2. Преобразование нашего мира: Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 года. Резолюция ГА ООН от 25.09.2015 (A/RES/70/1). [Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. UN General Assembly Resolution of September 25, 2015 (A/RES/70/1) (In Russ.)] URL: <https://undocs.org/ru/A/RES/70/1>.

НАСЛІДКИ ПАНДЕМІЇ ДЛЯ ЕКОНОМІК КРАЇН СВІТУ

В. А. ХУДАВЕРДІЄВА, канд. екон. наук, доц.,
доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
О. С. КУРОП'ЯТНИК, магістрант
Державний біотехнологічний університет, м. Харків

Безпрецедентна криза, що понесла життя більше двох мільйонів чоловік, який прирік величезне число сімей на убогість, посилив нерівність доходів, порушив міжнародну торгівлю і паралізував світову економіку, вимагає негайного вживання надзвичайних заходів, відзначають автори звіту. Від того, наскільки ефективно людство реагуватиме на такий грандіозний виклик, залежатимуть перспективи побудови справедливого, безпечного і життєздатного світу. Фінансування держпрограм стимулювання економіки спричинило за собою найкрупніші запозичення в мирний час, збільшивши державний борг у всьому світі на 15 відсотків. Таке масове зростання боргу ляже важким тягарем на плечі майбутніх поколінь, йдеться в звіті Генерального секретаря Організації об'єднаних націй (далі – ООН). «Багато країн з середнім і низьким рівнем доходу зараз відчайдушно потребують інвестиційних вкладів, щоб уникнути дефолту по своїх боргах, – підкреслив в своєму виступі Генеральний секретар ООН. – Ми спостерігаємо гостру необхідність солідарності і фінансової підтримки з боку всіх зацікавлених сторін, включаючи приватних кредиторів. Основна мета такої консолідації – полегшення боргового тягаря для вразливих країн, щоб їм не доводилося вибирати між наданням життєво необхідних послуг населенню і обслуговуванням своїх обов'язків» [1].

Економічна криза, зрозуміло, має соціальні наслідки. В даному випадку, з урахуванням впливу пандемії, соціальні витрати виявляються набагато значними, ніж у порівнянні з ординарним очікуваним циклічним спадом. Адже по багатьох напрямках господарська діяльність і громадське життя виявилися просто блокованими. Чим триваліший цикл пандемії, тим більший і суттєвіший збиток, що завдається переважаючій масі населення. Йде, на жаль, розширення зони бідності, не дивлячись на всі зусилля компенсаційних заходів держав [2].

Ймовірно, найбільш важливою проблемою є зміщення ключового вектора розвитку світової економіки з міждержавної співпраці на неприховане суперництво, яке виходить за рамки конкурентної боротьби в її неліберальному розумінні. Зважаючи на глобальну кризу, викликану пандемією, над загальносвітовими цілями стійкого економічного, політичного і соціального розвитку як ніколи в новітній історії запанували національні інтереси держав. Міжнародне економічне і політичне співробітництво сильно постраждало, і погіршення міжнародного діалогу відбувається на всіх рівнях: від